УДК [930.253:069]. (477). 161.2-1Гордасевич
DOI https://doi.org/10.32782/2663-5984.2026/2.40

Іващук Л. А.
https://orcid.org/0009-0001-2186-1059
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

ПОСТАТЬ ГАЛИНИ ГОРДАСЕВИЧ У СВІТЛІ АРХІВНИХ РОЗВІДОК

Стаття присвячена дослідженню архівної спадщини української поетеси, письменниці, громадської діячки Галини Леонідівни Гордасевич у складі наукового архіву Кременецького краєзнавчого музею (ККМ) та Центрального архіву-музею літератури і мистецтв України (ЦДАМЛМ України). Методи дослідження базуються на цілеспрямованому науковому аналізі і синтезі для процесу вивчення архівних джерел та систематизації для їх групування залежно від спільних ознак. Результат роботи полягає в інтродукції до наукового обігу раніше невідомих архівних матеріалів, зокрема документів ККМ. Були описані архівні документи Ф. 1293 при ЦДАМЛМ України. Документи, що стосуються архівної спадщини Г. Л. Гордасевич, можна умовно поділити на чотири групи. До першої входять документи про подальшу реабілітацію, автобіографії, посвідчення та почесні відзнаки. Друга група документів стосується громадської діяльності Г. Л. Гордасевич – це статті, листівки з віршами, замітки, інтерв'ю, рекламно-агітаційні листки та календарики, виборча програма та звернення до виборців. Третя група – це епістолярна спадщина. До цієї групи входять клопотання про надання фінансової підтримки, рецензії, листування щодо уточнень даних для публіцистичних та історичних видань Г. Л. Гордасевич. У четвертій групі документів – статті, рецензії, спогади сучасників про її творчість, а також некрологи та опис вечорів пам'яті. Висновки. Ознайомлення з матеріалами особистого фонду поетеси у ЦДАМЛМ України та ККМ дозволяє зробити наступні висновки. Архівні фонди підтверджують вагомий внесок Г. Гордасевич у відродження української ідентичності на сході України. Архівні справи висвітлюють її як високоосвічену, принципову особистість, чиє життя було підпорядковане ідеї державності, за що вона була удостоєна ряду нагород. Збережені автографи та листування слугують основою для історичних і літературознавчих розвідок.

Ключові слова: *архівна спадщина, Галина Леонідівна Гордасевич, документи.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження архівної спадщини Г. Л. Гордасевич сьогодні зумовлена кількома критично важливими факторами, що резонують із сучасним станом України. У контексті сучасної війни та боротьби за деокупацію сходу України постать Г. Л. Гордасевич є ключовою. Вона була однією з лідерок українського відродження в Донецьку в 1960–1990-х рр. Дослідження її досвіду допомагає спростувати міфи про «исконно русскій» регіон і показує історію інтелектуального спротиву русифікації на Донбасі.

Для того щоб здійснити детальний огляд архівної спадщини Галини Леонідівни Гордасевич потрібно коротко висвітлити її біографію, творчість та громадську діяльність. Г. Л. Гордасевич (31.03.1935–11.03.2001) – українська поетеса, прозаїк, публіцист та громадська діячка. Член Спілки письменників України (1983 р.); член ініціативної «трійки» зі створення Донецького обласного Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка (ДонТУМ) (1989 р.); делегат Всеукраїнського установчого з'їзду ТУМ, обрана до Великої ради (1990 р.); член оргкомітету зі створення Руху в Україні (з червня 1990 р.); голова Львівського товариства шанувальників Т. Шевченка, член Національної ради Демократичної партії України (ДемПУ). Відзначена Літературною премією в галузі критики ім. О. І. Білецького, лауреат літературного конкурсу «Шістдесятники» (1996 р.), перший лауреат премії імені В. В. Марченка – в галузі публіцистики. Посмертно нагороджена відзнакою-хрестом «За заслуги в боротьбі за волю України» від Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих (24 серпня 2001 р.) [13], а також нагрудною відзнакою (орденом) «За вірність» ім. В. Стуса від товариства «Меморіал» ім. В. Стуса (24 грудня 2001 р.) [14]. За роки незалежної України опублікувала понад 150 статей про політичну та економічну ситуацію в країні,

© Іващук Л. А., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

роботу Верховної Ради та окремих депутатів. Збірки поезій: «Веселки на тротуарах» (1966 р.), «Високе полум'я дня» (1980 р.), «Наречена сонця» (1976 р.), «Слід зірниці» (1986 р.). Проза: «Відцвіла шипшина» (1974 р.), «Твій тихий дім» (1980 р.), «Двадцять років і один день» (1984 р.), «Прекрасні імена жіночі», літературні портрети «Силуети поетес» (1989 р.). Публіцистика: «Письма к другу» (1989 р.), есе «Із сімейного альбому» (1993 р.). Авторка книги «Степан Бандера: людина і міф» (2001 р.) [31, арк. 10].

Народилась в м. Кременець Тернопільської області в сім'ї православного священника Леоніда (1912–1990 рр.) та Олени Гордасевич (Хомчук, публікувалась під псевдонімом Олена Волинянка, 1912–2000 рр.). Батько політв'язень, на підставі ст. 54-1 КК УРСР («зрада Батьківщини») засуджено до заслання у найсуворіших концентраційних таборах Братська, Тайшета та Анчерлагу (1946–1953 рр.). З 1950 р. Г. Гордасевич навчалась в Острозькому педагогічному училищі. У 1952 р. заарештована, засуджена на 10 років позбавлення волі за статтею 54-10 карного кодексу УРСР («антирадянська агітація»), звільнена в грудні 1954 р. за гарну поведінку. Залучилась до так званого Організованого набору на Донбасі. З 1955 р. жила на Донбасі. Працювала різноробочою на будівництві, вчилась у вечірній школі, після її закінчення поступила на вечірнє відділення Донецького індустріального інституту (металургійний факультет), але покинула його після смерті першого сина Сергія. Згодом, 19 червня 1961 р. народила сина Богдана.

У 1960–1962 рр. працювала керівником художньої самодіяльності в Палаці культури в м. Ханжонково, дещо пізніше поступила на режисерський факультет Донецького культосвітнього училища. У цей час Г. Л. Гордасевич перебралась до Донецька і працювала в друкарні. Восени 1963 р. Г. Л. Гордасевич почала відвідувати заняття літературного об'єднання «Обрій» при газеті «Комсомолець Донбасу». Урешті решт, зрозумівши, що справжнє її покликання це література, кинула училище і поступила на заочне відділення Літературного інституту ім. О. М. Горького. У 1966–1974 рр. Г. Л. Гордасевич працювала редактором Донецького обласного управління у справах видавництв, поліграфії та книжкової торгівлі, потім ще десять років сценаристом комбінату «Донпобутреклама», з 1983 р. перейшла на творчу роботу. Серед друзів-однодумців Г. Л. Гордасевич у розбудові української свідомості, які на той час мешкали і працювали на Донбасі вважаються: В. М. Чорновіл, Н. О. Світлична, А. О. Горська, В. І. Зарецький, І. М. Дзюба, І. О. Світличний, Є. О. Сверстюк. Із середини 1970-х рр. починається плідний період творчості Г. Л. Гордасевич. Середина 1980-х рр. характеризується активною громадською діяльністю поетеси. У 1990 р. письменниця переїхала до Львова. Львівський період у житті та творчості поетеси, став завершальним і надзвичайно плідним етапом її діяльності. Зокрема, Г. Л. Гордасевич висуває свою кандидатуру в народні депутати України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основними напрямками наукових розвідок є літературознавчий аналіз поезії, вивчення біографічного контексту (зокрема дисидентського періоду) та дослідження її публіцистичної спадщини. Основні напрямки досліджень – це літературознавчий аналіз. У бібліографічному описі О. П. Гуляєвої висвітлюється життя та творчість поетеси [1]. Дослідниця Т. М. Лободовська до 90-річчя дня народження Г. Л. Гордасевич опублікувала цікаву статтю на сайті Державного історико-культурного заповідника міста Острога [3]. Стаття С. С. Кіраль присвячена життю, дисидентській долі та багатогранній творчості видатної української письменниці [2]. Наразі відсутній глибокий критичний аналіз та комплексне представлення архівної спадщини Г. Л. Гордасевич.

Постановка завдання. Метою наукового дослідження є висвітлення життєвого та творчого шляху Г. Л. Гордасевич за допомогою архівних документів ККМ та ЦДАМЛМ України.

Оскільки творчий доробок Г. Л. Гордасевич є загальнодоступним, детальний виклад текстів її поезій, оповідань та статей з архівних фондів видається недоцільним. Тож художню та публіцистичну спадщину письменниці цілком легко знайти читачу, ми оминаємо цитування її архівних текстів, зосередившись на біографічних документах, матеріалах, пов'язаних з громадською діяльністю, епістолярії, а також джерелах про діячку.

Постановка завдання. Перша група документів має біографічний характер. До неї входять документи про подальшу реабілітацію, автобіографія, посвідчення та почесні відзнаки (орден «За вірність» ім. В. Стуса тощо). Слід окремо виділити довідку про реабілітацію, видану прокуратурою Рівненської області 11 травня 1992 р. У документі вказано місце проживання, місце роботи і посада Г. Гордасевич до арешту: м. Костопіль Рівненської області, студентка Острозького педучилища. Засуджена 31 липня 1952 р. Рівненським обласним судом. Стаття і термін покарання

з врахуванням внесених у вирок змін ст. 54-10 ч. II, ст. 54-2 КК УРСР. Заарештована 20 травня 1952 р., звільнена 23 грудня 1954 р. Знаходилась під арештом в місцях позбавлення волі 2 роки, 7 місяців, 3 дня. На основі ст. I Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 р. громадянка Гордасевич Галина Леонідівна реабілітована [22, арк. 1–2]. У друкованій автобіографії Г. Л. Гордасевич, датованій 2 березня 1987 р., м. Донецьк, вказує, що її батьки вже на той час мешкали в Черкасах. За спогадами письменниці, в 1966 р. у видавництві «Радянський письменник» вийшла перша поетична збірка «Веселки на тротуарах». У 1974 р. в тому ж видавництві – перша прозова збірка «Відцвіла шипшина» (прозу почала писати за порадою критика А. В. Клоччі). Критикою почала займатися в другій половині 1960-х рр., першу рецензію написала для газети «Социалистический Донбасс» на збірку Анатолія Кравченка «Сто шагов к солнцу» на прохання автора [4, арк. 1–2].

У спогадах «Мій батько, православний священник» Г. Л. Гордасевич детально і з великою любов'ю розповідає про свого тата Л. О. Гордасевича, який закінчив Кременецьку духовну семінарію, поступив на теологічний відділ Варшавського університету, одружився, рукоположився в Почаївській Лаврі, служив в с. Городець на Рівненщині, там же й арештували в червні 1941 р. Чекісти вимагали доносити інформацію зі сповіді. Категорично відмовився. Заслано на Колиму. Працював недовго кухарем на харчоблоці, перевізником на річці Ангарі, обморозив руки, ледве не ампутувати кінцівки, але обійшлось, залишився при лікарні санітаром. Диригував хором (культурно-виховна робота в таборі). Останні 20 років свого життя проживав в Черкасах у власному домі з дружиною, була одна церква на все місто, він там керував хором та підміняв відсутніх священників. Як пенсіонер він міг отримувати зарплату лише два місяці на рік, але він був ладний зовсім безплатно працювати аби лише бути в церкві. Служив в с. Михайлівка Черкаського району, помер від серцевого нападу в автобусі по дорозі на службу [16, арк. 1–2].

Грамота № 120, датована 24 серпня 2001 р., від Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих засвідчує нагородження почесною відзнакою-хрестом Г. Л. Гордасевич (посмертно), як колишнього політичного в'язня радянського окупаційного режиму, активного учасника боротьби за волю України [13, арк. 1]. Посвідчення № 012 підтверджує нагородження нагрудною відзнакою (орденом) «За вірність» ім. В. Стуса Г. Л. Гордасевич. Розпорядження № 83 від 26 квітня 2001 р. Голови Українського добровільного культурно-просвітницького, правозахисного благодійного товариства «Меморіал» ім. В. Стуса. Затверджено Головою Комісії Верховної Ради України з питань культури та національного відродження [14, арк. 1].

Друга група документів стосується громадської діяльності Г. Л. Гордасевич. Це статті, листівки з віршами, замітки, інтерв'ю, рекламно-агітаційні листки та календарики, виборча програма та звернення до виборців. Серед свідчень громадської діяльності поетеси є запрошення на вечір-реквієм, присвячений 10-річчю Чорнобильської трагедії (з програмою виступів за участю Г. Л. Гордасевич) та лист American Biographical Institute із запрошенням взяти участь в конкурсі MAN OF THE YEAR 9 січня 1999 р. [28, арк. 1; 29, арк. 1]. У газеті «Літературний Львів» за 1995 і 1997 рр. опубліковані інтерв'ю поетеси [9, арк. 4; 10, арк. 3; 11, арк. 2].

Оскільки Г. Л. Гордасевич подавалась в депутати Верховної Ради, після її балотування було сформовано пакет паперів, серед яких можна виділити декілька ключових документів. Сюди входять рекламно-агітаційні листки [12; 6], календарики [5] та буклети [7, арк. 2]. В архівному документі № 63 (ЦДАМЛМ), датованому 1998 р., містяться автобіографія, виборча програма та звернення до виборців, листівки кандидата в депутати Г. Л. Гордасевич від виборчого округу № 116, м. Львів. Програма фокусувалась на таких тезах:

1. Перегляд статусу депутатської недоторканності.

2. Перегляд статусу пенсіонера державного службовця.

3. Переглянути Закон «Про реабілітацію жертв тоталітарного режиму». 4. Порушити питання про виплату компенсації переселенцям з етнічних українських земель, які після Другої світової війни відійшли до Польщі.

5. Порушити питання про виплату Росією як правонаступницею СРСР компенсації репресованим і депортованим на її територію українцям за втрачене майно, а також за роботу в таборах. Відповідальний за випуск Б. Гордасевич. Від руки Г. Л. Гордасевич написано: «Проте не вдалося мені переконати виборців. 4.06.1998 р. Київ» [31, арк. 3, 5, 15].

Можна виокремити офіційні звернення Г. Л. Гордасевич як голови Львівського товариства шанувальників Т. Шевченка до різних

високопоставлених осіб України. У клопотанні до Президента України Л. Д. Кучми Г. Л. Гордасевич звертається з проханням прискорити розгляд представлення Львівською філармонією актриси Л. Г. Родзь на звання «Заслужена артистка України» [23]. У відкритому листі до Першого секретаря ЦК Компартії України П. М. Симоненка громадська діячка виступає з критикою з приводу його виступу по радіо у програмі «Україна передвиборна» (1994 р.) [24, арк. 2–3]. Від імені Львівського товариства шанувальників Т. Шевченка Г. Л. Гордасевич вимагає від Голови Верховної Ради України О. О. Мороза позбавлення депутатських прав тих посланців народу, які відмовилися прийняти присягу, та права голосу тих, що не хочуть використовувати державну мову в своїх виступах (1996 р.) [25, арк. 1].

У відкритому листі, датованому 1996 р., Президенту України Л. Д. Кучмі, Голові Верховної Ради О. О. Морозу, Прем'єр-міністру України Є. К. Марчуку Г. Л. Гордасевич пропонує від імені Львівського товариства шанувальників Т. Шевченка розробити на державному рівні програму національного відродження України. Зокрема, належним чином відзначити 150-ліття створення «Заповіту», а також організувати схематичний маршрут Т. Г. Шевченка за участі науковців, письменників, журналістів: Ісківці–Прилуки–Ніжин–Лубни–Чернігів–Київ–Васильків–Кам'янець-Подільський–Почаїв–Острог–Кременець–Вишневець–Берестечко [26, арк. 1–2].

5 квітня 1999 р. Г. Л. Гордасевич звертається до Голови Народного Руху України, голови Комітету з прав людини Верховної Ради України Г. Й. Удовенка з пропозицією щодо висунення кандидатом у депутати до Верховної Ради України представника Народного Руху від Донеччини В. В. Проценко [27, арк. 1].

В архівному документі № 62 (ЦДАМЛМ України) зібрано матеріали, присвячені 50, 60, 65-річчю від дня народження Г. Л. Гордасевич. Це статті, листівки з віршами, замітки за період 9 квітня 1985 р. – 1 квітня 2000 р. в газетах «Радянська Донеччина», «Тернопіль вечірній», «Неділя» тощо. Можна виокремити інтерв'ю ювілярки із З. Зимним, газета «Неділя», 26 травня 1995 р., в якому вона розповідає про святкування свого 60-річчя в Тернополі, а згодом і в Кременці. З 14 по 17 квітня, з сином Богданом їздила в Дібровицю, де письменниця провела свої дитячі роки. Навідалися до храму, де півстоліття тому служив її батько, Л. Гордасевич. У школі с. Орвяниця навіть з'ясувалося, що учні писали твір за віршем поетеси «Яничарська балада». А заключним акордом був творчий вечір в Національному музеї у Львові, де письменниця влаштувала своєрідну виставку, були розкладені різні речі і документи, почавши з похвальної грамоти за п'ятий клас, тюремна валізка, робочий одяг і шматок колючого дроту з табору, а також книжки, газети, журнали, грамоти за активну громадську і літературну діяльність, поміж них різні фотографії [30, арк. 4].

Третя група – це епістолярна спадщина. До цієї групи входять клопотання про надання фінансової підтримки, рецензії, листування щодо збірника про репресованих письменників України. Г. Л. Гордасевич, не маючи коштів, була вимушена шукати меценатів, які б допомогли її книгам побачити світ. 19 червня 1998 р. Г. Л. Гордасевич звертається з цього приводу до народного депутата України Ю. Л. Звягільського [17, арк. 1]. 4 жовтня 2000 р. в листі до народного депутата України Г. П. Антоньєвої просить допомогти з публікацією повісті «Соло для дівочого голосу», ділячись прикрими подіями в своєму житті, – померла мама поетеси, О. Гордасевич, та ряд інших важливих людей в житті поетеси, за її словами, невідомо коли пролунає останній дзвінок, а так хотілось ще за життя переконатися, що якесь місце в літературі вона зайняла [20, арк. 1–2]. Незважаючи на власне скрутне матеріальне становище Г. Л. Гордасевич намагалась завжди допомогти іншим письменникам. Зокрема, в листі до сумської поетеси Т. М. Хвостенко (Герасименко) надає свою рекомендацію для публікації її віршів в журналі «Дніпро», бо там Галина Леонідівна була членом редколегії [19, арк. 1].

Серед різноманітних напрямів літературної діяльності Г. Л. Гордасевич складала збірник про репресованих письменників. З цього приводу вона переписувалась з поетом, прозаїком, діячем підпілля ОУН М. О. Сарма-Соколовським щодо уточнення інформації про нього [18, арк. 1], також у листі до поетеси М. Ф. Федунець надсилає різноманітні історичні довідки про поетів Хмельниччини, зокрема й поетичну збірку В. Д. Булаєнка [21, арк. 1].

Четверта група документів – це матеріали про Г. Л. Гордасевич: статті, рецензії, спогади сучасників про її творчість, а також некрологи та опис вечорів пам'яті. У документі № 65 містяться вирізки з газет. Зокрема, в газеті «Заря Приазовья» за 6 листопада 1988 р. описується зустріч Г. Л. Гордасевич з учнями Микільської школи на Донеччині. У замітці за 4 січня 1990 р. в газеті «Друг читача» опублікована схвальна рецензія Л. Б. Тарнашинської на книгу Г. Л. Гордасевич «Силуети поетес» – літературні портрети українських поетес. У газеті

«Культура Донбасу», травень 1992 р., надруковано відгук на книгу поетеси «Прекрасні імена жіночі». Репортаж на шпальтах газети «Літературний Львів» за 23 квітня 1998 р. розповідає про візит Г. Л. Гордасевич до школи с. Порічне-Задвірне на Львівщині. Поетеса переконувала в необхідності знати свою рідну мову і продекламувала свою поему «Яничарська балада». Твір народився у лютому 1990 р., під час її подорожі до школи на Донеччині, яку намагались закрити, але цього не сталось [32, арк. 1, 2, 5, 12, 14].

У напівжартівливому тоні на перший погляд З. Зимний порівнює творчість В. Стуса та Г. Л. Гордасевич. Вони розпочинали свою дорогу в українську літературу з одного літературного об'єднання «Обрій» м. Донецька, яким керував на той час письменник Йосиф Курлат. Важливою є ще така деталь, що Г. Гордасевич прийшла до літоб'єднання саме того 1963 р., коли В. Стус вже переїхав до Києва, де поступив до аспірантури. Тобто, вони не мали ні особистих, ні творчих контактів, які могли б спричинити тематичне запозичення, а отже напрошується висновок, що то в самому літоб'єднанні «Обрій» вийшло стільки обдарованих письменників: О. Гарматюк, аж три лауреати Шевченківської премії – В. С. Стус, В. І. Захарченко, Л. М. Талалай, лауреат премії О. І. Білецького та В. В. Марченка Г. Л. Гордасевич, лауреат премії Лесі Українки О. Орач та лауреат багатьох премій в царині гумору А. П. Гарматюк. А ще поет В. І. Міщенко, поет і прозаїк М. Хижняк, поетка Т. Анісімова [33, арк. 1, 2, 3].

Серед архівних документів ККМ можна знайти запрошення взяти участь в урочистостях з нагоди 70-річчя від Дня народження Г. Л. Гордасевич [15], а також статтю Т. Сєніної «Жила, любила, плакала, сміялась» пам'яті поетеси в газеті «Вісник Кременецький» за 16 березня 2001 р. [8].

Висновки. Проведені архівні розвідки на базі фондів ККМ та ЦДАМЛМ України дозволяють по-новому осмислити масштаб постаті Г. Л. Гордасевич не лише як талановитої письменниці та громадської діячки, а й як незламної особистості, чия доля тісно переплетена з драматичною історією сходу та заходу України ХХ ст. На основі аналізу особистих документів, мемуарів, друкованих спогадів, вирізок із газет, плакатів, буклетів, що зберігаються в архівних фондах ККМ та ЦДАМЛМ України, можна зробити такі висновки.

У результаті проведеного дослідження було комплексно проаналізовано архівні матеріали ЦДАМЛМ України, які проливають світло на маловідомі сторінки життя та творчості Г. Л. Гордасевич. Залучення нових архівних джерел з фондів ККМ дозволило розширити обсяг відомих документів про письменницю. Документальна база дослідження є унікальним джерелом для реконструкції життя поетеси. Архівні матеріали підтверджують активну роль Г. Л. Гордасевич у збереженні культурної пам'яті та її зусилля щодо популяризації імен інших видатних українців, що свідчить про її тяглість у традиції українського просвітництва. Наукова обробка фондів Г. Л. Гордасевич дозволила систематизувати її спадщину за чотирма ключовими напрямами: біографічні документи, матеріали громадсько-політичної діяльності, епістолярій та рецензія її творчості сучасниками. Усі ці матеріали мають високу історико-культурну цінність. Вони не лише детально розкривають життєвий шлях і багатогранну працю поетеси, але й відкривають широкі перспективи для майбутніх літературознавчих, біографічних та історичних досліджень. Виявлений масив документів є унікальним джерелом для детальної реконструкції біографії поетеси. Архівні джерела документально підтверджують активну громадянську позицію письменниці, її вагому роль у збереженні національної пам'яті та популяризації імен видатних діячів української культури.

Індивідуальні фотографії Гордасевич Г. Л. серпень 1990–1996 рр. Арк. 4 // ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 69. 12 арк.

Список літератури:

1. Галина Гордасевич Йти просто по землі крізь терни… / уклад. О. П. Гуляєва. Маріуполь, 2020. 43 с. URL: https://bibliokids-mrpl.com.ua/images/OurEditions/gordasevich.pdf (дата звернення – 06.05.2026).

2. Кіраль С. С. «І пора почуватись великими»: штрихи біографії й творчості Галини Гордасевич (до 90-річчя від Дня народження) / Українська літературна газета 05.04.2025. URL: https://litgazeta.com.ua/articles/sydir-kiral-i-pora-pochuvatys-velykymy-shtrykhy-biohrafii-j-tvorchosti-halyny-hordasevych/ (дата звернення – 18.07.2026)

3. Лободовська Т. М. «Йти просто по землі крізь терни…» (До 90-річчя з дня народження Галини Гордасевич) / Державний історико-культурний заповідник міста Острога 30.03.2025. URL: https:/ostrohcastle.com.ua/jty-prosto-po-zemli-kriz-terny-br-do-90-richchya-z-dnya-narodzhennya-galyny-gordasevych/ (дата звернення – 06.05.2026).

4. Друкована автобіографія Г. Л. Гордасевич / Кременецький краєзнавчий музей (далі ККМ) № 22540-Док.-2521. 2 арк.

5. Календарик на 2000 р. На зворотній стороні – фотопортрет Г. Л. Гордасевич / ККМ № 37595-Пл-л.-6144. 1 арк.

6. Листок агітаційний, де поміщено портрет та автограф Г. Л. Гордасевич / ККМ № 37601-Пл-л.-6146. 1 арк.

7. Буклет Г. Л. Гордасевич з короткою біографією / ККМ № 37603–37609-Пл-л.-6148–6150. 1 арк.

8. Сєніна Т. «Жила, любила, плакала, сміялась» / Вісник Кременецький. 16.03.2001 / ККМ № 38603-Пл-л.-6498. 1 арк.

9. Інтерв'ю з Г. Л Гордасевич в газеті «Літературний Львів» 1997 р. під назвою «Пишу політичні детективи» / ККМ № 37604–37605-Арх.-530–531. 5 арк.

10. Інтерв'ю з Г. Л. Гордасевич в газеті «Літературний Львів» 1997 р., під назвою «Пишу політичні детективи» / ККМ № 37604-Архів-370. 1 арк.

11. Інтерв'ю з Г. Л. Гордасевич / Літературний Львів. 1995 / ККМ № 37605-Архів-531. 1 арк.

12. Календар на 2000 р. На лицевій стороні фото Г. Л. Гордасевич з сином / ККМ № 38479-Пл-л.-6602. 1 арк.

13. Почесна відзнака-хрест «За заслуги в боротьбі за волю України» № 120 / ККМ № 40085-Док.-4297. 1 арк.

14. Посвідчення Г. Л. Гордасевич / ККМ № 40086-Док.-4298. 1 арк.

15. Запрошення прийняти участь в урочистостях з нагоди 70-річчя від Дня народження Г. Л. Гордасевич / ККМ № 41680- Пл-л.-7552. 1 арк.

16. Спогади «Мій батько, православний священик», «Автопортрет на фоні Рівненщини», «Донеччина в моїй судьбі», «Чоловічі справи». Авторизований маш. Вирізка з газети «Східний часопис». 1990 р. – 25 березня 1995 р. / Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (далі ЦДАМЛМ України) Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 30. 21 арк.

17. Лист Г. Л. Гордасевич Ю. Л. Звягільському 19 червня 1998 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 44. 1 арк.

18. Лист Г. Л. Гордасевич М. О. Сармі-Соколовському 19 березня 1996 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 46. 1 арк.

19. Лист Г. Л. Гордасевич до Хвостенко (Герасименко) Т. М. б/д. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 47. 1 арк.

20. Листи Г. Л. Гордасевич невстановленим особам із зверненнями «Пані Галино!», «…Магдалино!». 4 жовтня 2000 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 48. 3 арк.

21. Лист М. Ф. Федунця 9 грудня 1997 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 49. 1 арк.

22. Довідка, видана прокуратурою Рівненської обл. про реабілітацію, творча характеристика (без закінчення). 11 травня 1992 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 50. 1 арк.

23. Лист Г. Л. Гордасевич Президентові України Кучмі Л. Д., з проханням прискорити розгляд представлення Львівською філармонією актриси Родзь Л. на звання «Заслужена артистка України». 1990-ті рр. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 53. 1 арк.

24. Відкритий лист ГГЛ Першому секретареві ЦК Компартії України Петрові Симоненку з приводу його виступу по радіо у програмі «Україна передвиборна». 1994 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 54. 9 арк.

25. Лист Г. Л. Гордасевич голові Верховної Ради України О. О. Морозу з вимогою від Львівського братства шанувальників Тараса Шевченка щодо позбавлення депутатських прав тих посланців народу, які відмовилися прийняти присягу, та права голосу тих, що не хочуть використовувати державну мову в своїх виступах. 1996 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 55. 1 арк.

26. Лист Г. Л. Гордасевич Президентові України Л. Д. Кучмі, голові Верховної Ради України О. О. Морозу, Прем'єр-міністру України Є. К. Марчуку з пропозицією від ЛБШТШ розробити на державному рівні програму національного відродження України. 1996 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 56. 2 арк.

27. Лист Г. Л. Гордасевич Голові народного руху України, голові Комітету з прав людини ВРУ Г. Й. Удовенку з пропозицією щодо висунення кандидатом у депутати до ВРУ представника народного руху від Донеччини Проценко В. Додається також лист поетеси до Проценко В. 5 квітня 1999 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 58. 3 арк.

28. Запрошення на вечір-реквієм, присвячений 10-річчю Чорнобильської трагедії (з програмою виступів за участю Г. Л. Гордасевич). 24 квітня 1996 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 59. 1 арк.

29. Лист American Biographical Institute до Гордасевич Г. Л. з запрошенням взяти участь в конкурсі MAN OF THE YEAR 9 січня 1999 р. Додано бланк анкети для заповнення конкурсантам. 20 листопада 1998 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 60. 3 арк.

30. Матеріали, присвячені 50, 60, 65-річчю від дня народження Гордасевич Г. Л. (статті, листівка з віршами, замітки). Вирізки з газ. «Радянська Донеччина», «Тернопіль вечірній», «Неділя» та ін. 9 квітня 1985 р. – 1 квітня 2000 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 62. 9 арк.

31. Матеріали про висунення Гордасевич Г. Л. кандидатом у депутати до Верховної Ради України (автобіографія, виборча програма звернення до виборців, листівки та ін.). 1998 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 63. 19 арк.

32. Куценко Н. «Слово рідне, мова рідна», Тарнашинська Л. «Мелодія тринадцяти струн», Щербаков В. «Прощание с Изольдой»; редакційні та хронікальні замітки про зустрічі Гордасевич Г. Л. з учнями шкіл м. Львова і Львівщини та ін. Вирізки з газ. «Культура Донбасу», «Літературний Львів» та ін. 6 листопада 1988 р. – 23 квітня 1998 р. / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 65. 14 арк.

33. Зимний З. «Муха Стуса проти мухи Галини Гордасевич» (спогад) / ЦДАМЛМ України. Ф. 1293. Оп. 1. Спр. 66. 5 арк.

Ivashchuk L. A. THE FIGURE OF GALINA HORDASEVYCH IN THE LIGHT OF ARCHIVE RESEARCH

The article is devoted to the study of the archival heritage of the Ukrainian poetess, writer, and public figure Halyna Leonidivna Gordasevich in the scientific archive of the Kremenets Museum of Local Lore (KKM) and the Central State Archive-Museum of Literature and Arts of Ukraine (CSAMLM of Ukraine). The research methods are based on purposeful scientific analysis and synthesis for the process of studying archival sources and systematization for their grouping depending on common features. The result of the work is the introduction into scientific circulation of previously unknown archival materials, in particular documents of the KKM. Archival documents F. 1293 at the Central State Archives of Ukraine were described. Documents relating to the archival heritage of G. L. Gordasevych can be conditionally divided into four groups. The first group includes documents on further rehabilitation, autobiographies, certificates and honorary distinctions. The second group of documents concerns G. L. Gordasevych's public activities – these are articles, postcards with poems, notes, interviews, advertising and campaign leaflets and calendars, election program and appeals to voters. The third group is the epistolary heritage. This group includes requests for financial support, reviews, correspondence regarding clarifications of data regarding journalistic and historical publications by G. L. Gordasevich. The fourth group of documents includes articles, reviews, memoirs of contemporaries about her work, as well as obituaries and descriptions of memorial evenings. Conclusions. Familiarization with the materials of the poetess's personal fund at the Central State Archives of Ukrainian Literature and Literature and the Central Committee of the Ukrainian Academy of Sciences allows us to draw the following conclusions. Archival funds confirm the significant contribution of G. Gordasevych to the revival of Ukrainian identity in eastern Ukraine. Archival files highlight her as a highly educated, principled person whose life was subordinated to the idea of statehood, for which she was awarded a number of awards. Preserved autographs and correspondence serve as the basis for historical and literary research.

Keywords: *archival heritage, Halyna Leonidivna Gordasevych, documents.*

Дата першого надходження статті до видання: 14.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.10.2026